

Epstein dokumenti, rat s Iranom ili kriza oko Greenlanda: kako ruske dezinformacije iskorištavaju velike međunarodne događaje

01

Uvod i ključni nalazi

Ovaj izvještaj objedinjuje rezultate monitoringa provedenog između 1. januara i 31. marta 2026. godine u okviru projekta [ATAFIMI](#), čiji je cilj identifikacija i analiza incidenata manipulacije informacijama i stranog uplitanja (FIMI) koji potiču iz Rusije u različitim državama i na različitim jezicima. Monitoring obuhvata sljedeće zemlje učesnice: Španiju, Ukrajinu, Litvaniju, Gruziju, Bosnu i Hercegovinu, Srbiju, Argentinu, Kolumbiju, Meksiko i Venezuelu.

Ključni nalazi

- Ovaj period monitoringa obilježen je dezinformacijama izgrađenim oko postojećih narativa, ali uklopljenim u aktuelne međunarodne događaje poput deklasifikacije Epsteinovih dokumenata, situacije na Bliskom istoku, Zimskih olimpijskih igara ili navodnog hapšenja Nicolasa Madura u Venezueli.
- Pojačane poruke imale su za cilj i narušavanje međunarodnog ugleda Ukrajinaca i njihove vlade i promociju pozitivne slike Rusije.
- Pojavio se sadržaj koji je, osim promoviranja kritika prema Ukrajini, nastojao poniziti i ismijati ukrajinske ličnosti generisane pomoću vještačke inteligencije.

- Pored reakcija na udarne vijesti ili aktivne krize i korištenja sadržaja generisanog pomoću AI-ja, što je već istaknuto u prethodnom izvještaju, među značajnim taktikama izdvajaju se segmentacija publike radi kreiranja ciljanog sadržaja i cilj diskreditacije protivnika.

02

Prekogranični narativi

Međunarodni događaji

Tokom prva tri mjeseca 2026. godine identifikovano je više narativa koji prilagođavaju međunarodne događaje i vanjske sukobe s ciljem jačanja proruskog propagande, diskreditacije Ukrajine i podrivanja povjerenja u zapadne saveznike. Uočen je naročito trend iskorištavanja nedavnih geopolitičkih događaja kako bi se Rusija predstavila kao stabilizirajući akter, uz istovremeno narušavanje imidža Ukrajine i njene vlasti. Konkretno, sve fact-checking organizacije uključene u monitoring detektovale su sadržaj povezan s Epsteinovim dokumentima i situacijom na Bliskom istoku.

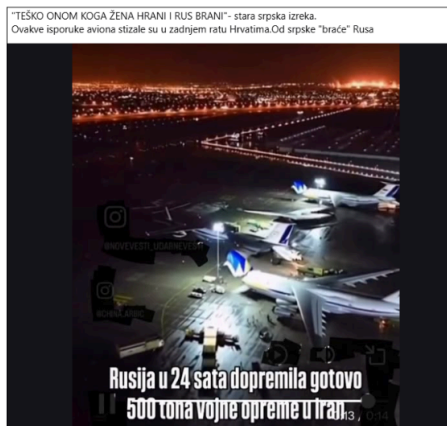
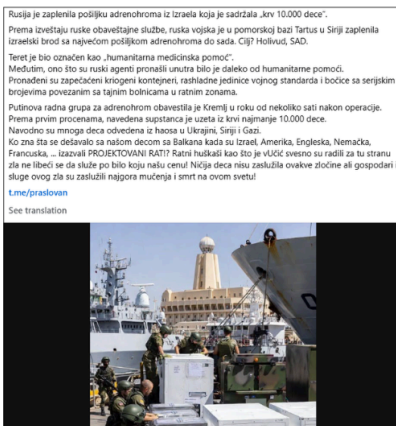
Epstein Files

Jedan od najvidljivijih elemenata u analizi podataka bila je instrumentalizacija “Epsteinovih dokumenata”. Njihova deklasifikacija korištena je i za jačanje proruskog sadržaja, na primjer, tvrdnjama u TikTok videima koji su prikupili više od tri miliona pregleda da je Vladimir Putin “[spasio](#)” ukrajinsku djecu ili da Rusija promovira istrage protiv Billa Gatesa zbog navodnih veza sa skrivenim mrežama moći, ali i za reciklažu i jačanje već postojećih narativa protiv Ukrajine. Među njima su se ponovo pojavile lažne tvrdnje o navodnim biolaboratorijama u Ukrajini, koje su navodno “[potvrđene](#)” Epsteinovim dosjeima. Pominjalo se i ime Zelenskog, uz optužbe da je povezan s mrežama trgovine djecom, kao i sadržaj koji [povezuje](#) Epsteinova i porodicu Rothschild s Maidanom u Ukrajini, čime se dodatno učvršćuje narativ o ustanku iz 2014. godine kao državni udar podržan sa Zapada. Osim toga, širio se i sintetički sadržaj koji je, na primjer, prikazivao navodnu fotografiju [Zelenskog s Epsteinom](#), a zabilježen je u Španiji, Srbiji, Gruziji i Litvaniji.

Američki i izraelski napadi na Iran

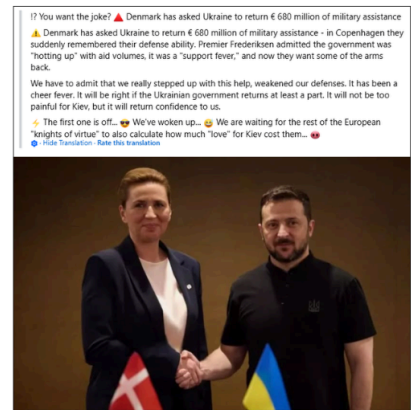
Situacija na Bliskom istoku nakon američkih i izraelskih napada na Iran također je iskorištena za širenje antiameričkih, antiizraelskih i proruskih narativa. Neki sadržaji prikazivali su Rusiju kao [strateškog saveznika Irana](#) protiv Zapada, dok su drugi koristili teorije zavjere, poput tvrdnji zabilježenih u Bosni i Hercegovini, Srbiji i Španiji o tome da je Rusija [zaplijenila](#) pošiljku adrenohroma na izraelskom brodu koji je plovio prema Hollywoodu, u svrhu demonizacije zapadnih aktera i glorifikacije države na čelu sa Putinom.

Trump i Greenland

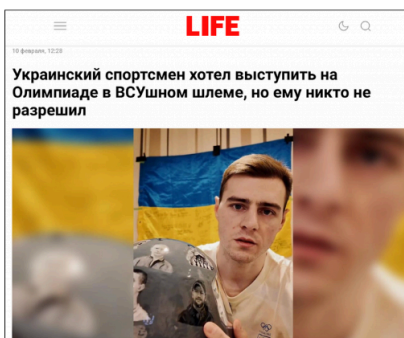
U manjoj mjeri, američki interes za Greenland također je uključen u ovakve narative, uglavnom radi ismijavanja zapadnih saveznika i predstavljanja Ukrajine kao tereta svojim partnerima. Ovaj sadržaj kombinovao je već opovrgnute tvrdnje o tenzijama između Danske, Sjedinjenih Američkih Država, Njemačke i Ukrajine s porukama koje [dovode u pitanje](#) europsku podršku Kijevu ili [kapacitete NATO-a](#). Tako je, na primjer, kružila

[lažna izjava](#) pripisana Zelenskom prema kojoj bi najefikasniji odgovor na Rusiju bio da Danska proda Greenland i sav novac pošalje Ukrajini, predstavljajući to kao najbolji odgovor na rusku agresiju.

Zimske olimpijske igre

Zimske olimpijske igre održane u februaru 2026. godine korištene su kao sredstvo za promociju dezinformacija prilagođavanjem već postojećih narativa o Ukrajini kontekstu međunarodnog sporta. Sadržaj zabilježen u više zemalja instrumentalizirao je ukrajinsku delegaciju, prikazujući je, na primjer, kao **marginalizovanu ili odbačenu**, kroz netačne tvrdnje da su njeni sportisti **namjerno izolovani** od ostalih učesnika ili da je jedan mađarski sportista tokom takmičenja **pokazao neprijateljsku poruku** prema Ukrajini. Kružio je i manipulativni sadržaj koji je **nastojao povezati** jednog ukrajinskog sportistu s terorističkom simbolikom, kao i **lažna naslovnica** Charlie Hebdoa koja navodno ismijava ukrajinski olimpijski tim. U okviru narativa da ukrajinska vlast nastavlja rat na štetu vlastitih građana, u različitim zemljama širile su se i tvrdnje da je nekoliko sportista **pobjeglo** umjesto povratka u Ukrajinu.

Haпшење Nicolasa Madura u Venezueli

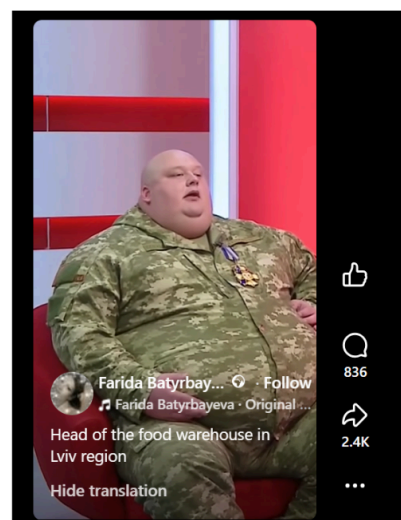
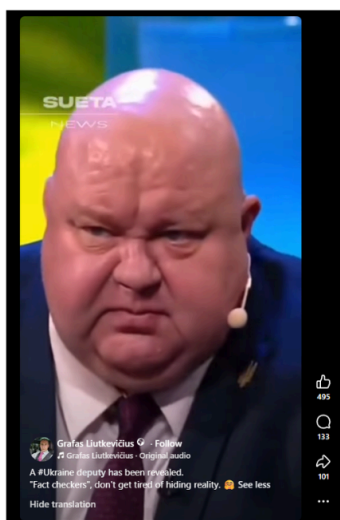
Prvi veliki međunarodni događaj godine također je iskorišten za stvaranje informacijskog haosa. Tako se, na primjer, **ista lažna slika** predsjednika tokom hapšenja dijelila u Litvaniji, Španiji, Gruziji, Argentini, Bosni i

Hercegovini, Meksiku i Srbiji. Narativi o padu Nicolasa Madura široko su kružili, uz manipulativne slike i videozapise korištene u svrhu kreiranja polarizirajućih priča: od sadržaja koji navodno prikazuje prvu damu Venezuele Ciliu Flores s vidnim povredama kao [dokaz zlostavljanja](#), do generisanih ili izvučenih iz konteksta slika koje prikazuju Madura kako ga [kroz New York prevoze u kavezu](#) ili AI-generisanih videozapisa [opisanih](#) kao snimci [uplakanih Venezuelanaca](#) zbog hapšenja Madura. Ekosistemi koji šire proruske narative su pojedine ovakve sadržaje promovisali ili pojačali.

Ismijavanje Ukrajinaca

Taktika koja dobija na značaju i koja je zabilježena u više zemalja uključuje diskreditaciju ukrajinskih zvaničnika ili vojnog osoblja putem ismijavanja. Za razliku od ranijih pristupa zasnovanih na izazivanju straha ili viktimizaciji, ovaj sadržaj koristi satirične dezinformacije generisane pomoću umjetne inteligencije. Primjeri uključuju videozapise navodnog ukrajinskog zvaničnika koji [govori ruski jezik](#) pri zagovaranju upotrebe ukrajinskog jezika ili gojaznog vojnika koji [govori o nestašici hrane](#).

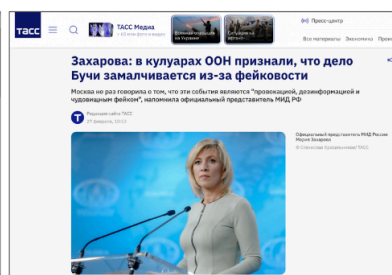
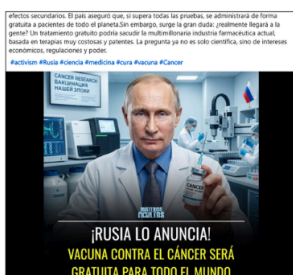
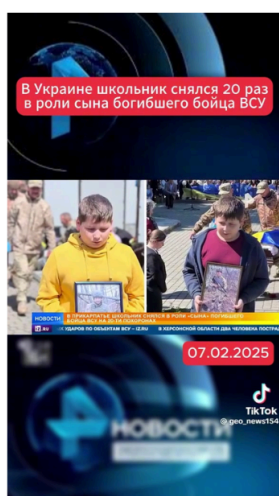
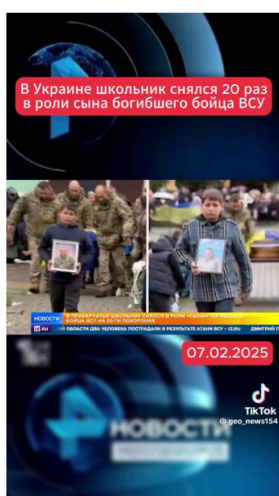
Nalozi poput [@ua telemarahvon na TikToku](#), koji broji više od 10.000 pratilaca, objavljuju ovakve ismijavajuće videozapise, koji se, zatim, dijele na drugim platformama, te su zabilježeni u državama poput Litvanije i Gruzije. Cilj ove taktike jeste podiranje kredibiliteta ukrajinskih predstavnika putem ismijavanja, a ne direktnih napada.

Ponavljajući narativi

Ponavljajući narativi široko prisutni na različitim jezicima i u različitim regijama i dalje opstaju. Jedan od najčešćih ostaju lični napadi na Zelenskog kroz lažne optužbe za korupciju, skrivene lojalnosti ili sukoba interesa, uključujući tvrdnje da je [kupio dionice](#) kompanije AstraZeneca novcem Europske unije (dijeljeno u Španiji, Litvaniji i Srbiji) ili da posjeduje izraelsko državljanstvo (dijeljeno u Bosni i Hercegovini, Španiji i Argentini). Ponavljaju se i narativi koji prikazuju Ukrajinu kao proizvođača iscenirane propagande, na primjer lažno [optužujući žrtve, ceremonije](#) ili dokumentovane zločine poput masakra u Buči, da su iscenirani, navodno na osnovu izvještaja Ujedinjenih nacija.

Na španskom jeziku ponovo se pojavio sadržaj koji prikazuje Rusiju u pozitivnom svjetlu. Konkretno, poruke detektovane u Meksiku i Kolumbiji o [navodnoj besplatnoj ruskoj vakcini protiv raka](#) prikupile su više od 27.000 reakcija sviđanja na društvenim mrežama. Iako su predstavljene kao pozitivne informacije, ove objave često uključuju ideju da tretman ne bi dostigao globalnu populaciju [radi zapadnih interesa](#).

Ukrajinsko oružje

Narativ o navodnom preusmjeravanju zapadnog oružja poslanog Ukrajini u tuđe ruke dodatno se proširio. Ovaj narativ ne nastoji samo dovesti u pitanje vojnu podršku Kijevu, već i utjecati na publiku u trećim zemljama putem tvrdnji da to oružje završava na ilegalnim tržištima ili u rukama organizovanog kriminala, uključujući netačne tvrdnje o njegovom prisustvu u [zemljama Zaljeva](#) ili među [meksičkim kartelima](#).

04

Trendovi po državama

Europa

Bosna i Hercegovina

Ističe se postojanost izrazito ciljanog sadržaja za lokalnu publiku. Konkretno, najmanje tri [opovrgnute dezinformacije](#) zabilježene u ovoj državi širile su se putem RT Balkana, uključujući tvrdnje o navodnoj “otimačini” imovine Srpske pravoslavne crkve nakon registracije zeničke katedrale kao državne imovine, kao i manipulaciju fotografijom ljudskih ostataka koja je lažno predstavljena kao prikaz [srpskih žrtava u Kravici](#). Ovakvi sadržaji odražavaju interes ruskih medija za eksploataciju historijskih događaja i identitetskih sporova u svrhu podsticanja polarizacije u bosanskohercegovačkom kontekstu.

Srbija

[Facebook objava](#) sa srbijanskog profila u kojoj se tvrdi da je Rusija Iranu isporučila 500 tona oružja prikupila je više od 2.300 sviđanja. Pored toga, zabilježena su dva slučaja povezana s Mađarskom, vjerovatno pojačana u kontekstu geografske blizine i izborne osjetljivosti u regiji, uključujući lažne tvrdnje poput “[Orban objavio rat Ukrajini](#)” i “[Mađarska vojska kreće prema ukrajinskoj granici](#)”, pri čemu je druga navedena tvrdnja prikupila 1.900 sviđanja na *reelu*.

Gruzija

Zabilježene su viralne Facebook objave koje pojačavaju dezinformacije o Ukrajini kroz narative o korupciji i sintetički sadržaj. Na dezinformaciju prema kojoj je ukrajinski Nacionalni antikorupcijski biro (NABU) tokom racije u domu Julije Timošenko [zaplijenio](#) zlatna invalidska kolica, ukupno je 35.600 [korisnika/ca ostavilo reakciju](#) na platformi. Osim toga, [tri AI-generisana videozapisa](#) navodnih ukrajinskih vojnika podijeljena su više od 3.390 puta i prikupila 9.300 sviđanja.

Litvanija

Iako se posebno izdvaja videosnimak navodnog gojaznog ukrajinskog vojnika koji se dijelio na brojnim nalogima, uočeni su i narativi usmjereni na suprotstavljanje Ukrajine njenim europskim saveznicima. Na primjer, širila se [netačna tvrdnja](#) da je “Danska zatražila od Ukrajine da vrati 680 miliona eura vojne pomoći”.

Kružio je i [manipulativni sadržaj](#) u kojem političarka Alice Weidel Volodimira Zelenskog naziva “šarlatanom” i optužuje ga da je izdao vlastitu naciju, kao i [dezinformacije](#) prema kojima je ukrajinsko žito, kontaminirano plijesni i larvama, izazvalo pojavu kožnih bolesti kod stoke u Francuskoj.

Ukrajina

Tokom ovog perioda došlo je do širenja *deepfake* sadržaja i lažiranih videosnimaka koji oponašaju izgled i vizuelni identitet međunarodnih medija u svrhu širenja dezinformacija, što je taktika povezana s ruskom kampanjom stranog uplitanja Storm-1516. Ovi sadržaji, predstavljeni kao prilozi Euronews, Deutsche Wellea, AFP-a, USA Todaya ili Al Jazeera, sadržavali su izmišljene “vijesti” čiji je cilj prikazati Ukrajince kao [prijetnju javnoj sigurnosti](#), kroz lažne izvještaje o [pljačkama u Dubaiju](#), [napadima u Španiji](#), [krađama](#) tokom Olimpijskih igara u Milanu, [hapšenjima aktivista](#) u Europi ili čak tvrdnjama da je Iran napao SAD i Izrael [projektilima koje je isporučila Ukrajina](#). Ovaj posljednji sadržaj uklapa se i u narativ da Ukrajina preprodaje zapadno oružje ili [druge donacije](#), koje, zatim, navodno koristi Iran.

Španija

Na početku perioda posebno se izdvajao sadržaj povezan s narativom da Zelenski [zloupotrebljava](#) resurse koje pružaju zapadni partneri, a kojem je prethodilo [više objava](#) vezanih za Zimske olimpijske igre. Međutim, u Španiji je također primijećeno kako su proruski akteri dezinformacija iskoristili slučaj koji je privukao veliku nacionalnu i međunarodnu medijsku pažnju za promociju narativa prema kojem vlada daje prioritet migrantima u odnosu na španske građane/ke. Slučaj Noelle Castillo, mlade Španjolke koja je 26. marta podvrgnuta eutanaziji, također je instrumentalizovan širenjem izmišljene priče da ju je “silovala grupa migranata”.

Južna Amerika

Argentina

Tokom ovog perioda pojačan je sadržaj povezan s narativom koji Ukrajinu dovodi u vezu s trgovinom djecom. Tako je, na primjer, [objava na platformi X](#) o navodnom uspostavljanju mreže trgovine bebama u Ukrajini imala više od 3.000 dijeljenja i 45.000 interakcija. S druge strane, konzorcij različitih medija objavio je istragu o

procurjelim dokumentima koji otkrivaju [rusku kampanju](#) usmjerenu na utjecaj na medije u Argentini i diskreditaciju vlade Javiera Mileija.

Kolumbija

Posebno se izdvaja dezinformativni sadržaj koji nastoji izgraditi pozitivnu sliku Rusije kao međunarodnog saveznika, nasuprot negativnom prikazu zapadnih aktera. Ovi narativi predstavljaju Vladimira Putina kao aktera koji razotkriva zapadno licemjerje ili se suprotstavlja njegovim postupcima, uključujući [netačne tvrdnje](#) da bi NATO bio pred vratima Moskve kada bi Rusija djelovala kao Izrael u Gazi ili da bi Rusija odgovorila na izraelske provokacije [nuklearnom prijetnjom](#). U istom pravcu predstavljanja Rusije kao aktera koji interveniše kako bi ispravio zloupotrebe, šire se i tvrdnje da je [navodno zahtjevala](#) istragu o monopolu nad vakcinama protiv COVID-19 koji se pripisuje Bill Gatesu nakon njegovog pojavljivanja u takozvanim Epsteinovim dokumentima. [Video](#) posebno usmjeren na kolumbijsku publiku znatno se dijelio, prikupivši više od 11.000 svidanja, a navodno prikazuje Putina kako čestita Kolumbiji na jačanju veza s Rusijom u oblasti sigurnosti i energetike.

Meksiko

Jedan od [zapaženih sadržaja](#) tvrdio je da je meksička policija zaplijenila ukrajinski dron “Baba Jaga” koji koriste karteli, s ciljem diskreditacije Ukrajine povezivanjem s organizovanim kriminalom. Sadržaj povezan s navodnim hapšenjem Nicolasa Madura bio je naročito viralan u zemlji. Pojavio se i sadržaj koji instrumentalizira Epstein dokumente za promociju proruskih i anti-zelenskih narativa: gotovo pola miliona pregleda prikupila je objava na [platformi X](#) u kojoj se lažno tvrdi da je Zelenski, navodno povezan s ovim dokumentima, uključen u trgovinu djecom u Ukrajini, dok se na TikTok [videu](#), s više od 21.000 svidanja, tvrdi da ovi dokumenti dokazuju kako je Putin spasio 16.000 ukrajinske djece iz Kijeva.

Venezuela

Tokom analiziranog perioda, jedna od najznačajnijih promjena u Venezueli nije pojava novih narativa, već strukturna transformacija načina na koji kruže proruskim dezinformacijama. Nakon događaja od 3. januara 2026. godine povezanih s navodnim hapšenjem Nicolasa Madura, primjetan je značajan pad aktivnosti među naložima i kanalima koji su ranije pojačavali sadržaj usklađen s ruskim narativima. Nekoliko Telegram kanala obrisalo je historiju objava ili uklonilo veliki dio sadržaja, dok su X nalozi koji su širili *meme* sadržaje, satiru i poruke o ratu u Ukrajini prestali izvještavati o toj temi ili su preusmjerili aktivnost na druga pitanja. Pojačavanje proruskih narativa u kontekstu rata u Ukrajini sada je gotovo isključivo koncentrisano u državnim ili s vladom povezanim venezuelanskim medijima, umjesto u neformalnim, anonimnim ili decentralizovanim mrežama. Ova promjena sugerira da je smanjen utjecaj proširenijeg sloja koji je ranije omogućavao veći domet i fleksibilnost, ustupajući mjesto institucionalizovanijem i kontrolisanijem okruženju. To ukazuje da širenje

proruskog sadržaja u Venezueli zavisi od koordinisanih struktura i odgovara promjenama političkog konteksta i procjenama rizika aktera uključenih u taj proces.

Information about the project

Ovaj izvještaj dio je projekta ATAFIMI. Kroz razvoj pionirskog tehnološkog alata za proučavanje FIMI-ja (eng. Foreign Information Manipulation and Interference) i prekograničnih kampanja dezinformacija, sistem centralizira i služi kao repozitorij za dezinformativni sadržaj zabilježen u zemljama učesnicama. Korištenje zajedničke metodologije omogućava identifikaciju prekograničnih kampanja dezinformacija, kao i narativa koji istovremeno cirkulišu u Europi i Južnoj Americi.

U projektu učestvuju sljedeće organizacije: Fundación Maldita.es (Španija), StopFake (Ukrajina), Delfi (Litvanija), Myth Detector (Gruzija), Zašto ne (Bosna i Hercegovina), RasKRIKavanje i FakeNews Tragač (Srbija), Chequeado (Argentina), La Silla Vacía (Kolumbija), Verificado.mx (Meksiko) i Cazadores de Fake News (Venezuela).

